

15 de setembre de 2020

El secretari del Govern

Comunicació

al Govern sobre la consulta pública prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret pel qual es regula la prestació econòmica de l'assistència personal per a les persones en situació de dependència a Catalunya i l'ampliació del nivell de protecció d'aquesta prestació.

Actualment, a Catalunya disposem de normativa específica que regula les prestacions i el col·lectiu de professionals de l'assistència personal (Ordre ASC/471/2010, de 28 de setembre, per la qual es regulen les prestacions i els i les professionals de l'assistència personal a Catalunya). No obstant això, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies vol complementar el que estableix la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció i atenció a les persones en situació de dependència, per aportar-hi valor afegit i complir la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (ONU). Per aquest motiu, i atenent a les necessitats d'aquestes persones, es requereix revisar l'Ordre ASC/471/2010 i publicar un nou decret.

Amb l'objectiu de facilitar la vida independent a les persones que es troben en situació de dependència i amb diversitat funcional, entre d'altres, és necessari poder ampliar, en intensitat i quantia econòmica, la prestació d'assistència personal. Així doncs, aquest decret té per objecte regular la prestació econòmica de l'assistència personal a Catalunya, recollint les necessitats que s'han detectat a partir del projecte pilot d'assistència personal que ha portat a cap el Departament amb ECOM. La Federació ECOM és una organització sense ànim de lucre que actualment agrupa més de 130 entitats de persones amb discapacitat física. Aquesta federació, impulsora de la Fundació ECOM, té la finalitat de promoure iniciatives i de gestar i prestar serveis orientats a l'atenció de les persones amb discapacitat física, així com a la formació contínua dels professionals que les atenen, per millorar-ne la qualitat de vida i fomentar-ne l'autonomia personal. Entre aquests serveis hi ha el d'assistent personal, així com altres aspectes valorats en el grup de treball d'altres comunitats autònomes o mitjançant altres entitats del sector.

El Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha de dur a terme la consulta pública prèvia a l'elaboració d'aquest projecte de decret, de conformitat amb el que estableix l'article 66 bis de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

Per tot això, a proposta del conseller de Treball, Afers Socials i Famílies, el Govern

Pren coneixement de la consulta pública prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret pel qual es regula la prestació econòmica de l'assistència personal per a les persones en situació de dependència a Catalunya i l'ampliació del nivell de protecció d'aquesta prestació, amb el contingut que s'hi annexa.

Annex

Consulta relativa a:

Projecte de decret pel qual es regula la prestació econòmica de l'assistència personal per a les persones en situació de dependència a Catalunya i l'ampliació del nivell de protecció d'aquesta prestació.

1. Problemes que es pretenen solucionar

L'article 19 del text consolidat de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, estableix que la prestació econòmica d'assistència personal té com a finalitat la promoció de l'autonomia de les persones en situació de dependència, en qualsevol dels seus graus. En aquest article s'especifica que l'objectiu és contribuir a la contractació d'una assistència personal, durant un nombre d'hores, que faciliti a la persona beneficiària l'accés a l'educació i al treball, així com una vida més autònoma en l'exercici de les activitats bàsiques de la vida diària.

La Generalitat de Catalunya, en el marc de la normativa vigent (Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials) i d'acord amb la ratificació de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat que va fer l'Estat espanyol, vol promoure els drets de les persones amb discapacitat facilitant el model de vida independent i la seva plena inclusió en la comunitat.

El Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (en endavant, el Departament), en el marc normatiu que s'estableix en l'àmbit estatal, té la voluntat de preveure l'assistència personal com el suport personal necessari a les persones que, per causa de les seves limitacions característiques funcionals, requereixen totalment o parcialment el suport d'una altra persona per dur a terme les activitats bàsiques de la vida diària i altres activitats per desenvolupar el seu projecte de vida amb la màxima autonomia i autodeterminació.

Actualment, a Catalunya disposem de normativa específica que regula les prestacions i el col·lectiu de professionals de l'assistència personal (Ordre ASC/471/2010, de 28 de setembre, per la qual es regulen les prestacions i els i les professionals de l'assistència personal a Catalunya). No obstant això, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies vol complementar el que estableix la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció i atenció a les persones en situació de dependència, per aportar-hi valor afegit i complir la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat. Per aquest motiu, i atenent a les necessitats d'aquestes persones, es requereix revisar l'Ordre ASC/471/2010 i publicar un nou decret.

Tant a Catalunya com a la resta de l'Estat espanyol, la figura de l'assistent personal està infrautilitzada i representa molt menys de l'1% del total de prestacions o serveis del catàleg de la dependència.

Les raons d'aquesta infrautilització són les següents:

- La formació dels professionals és excessivament sanitaritzada.
- Els imports mensuals a percebre de les persones dependents que opten per aquesta prestació són excessivament baixos, ja que amb prou feines cobreixen els costos de la Seguretat Social derivats de la contractació del professional.
- Hi ha una rotació excessiva del conjunt de professionals, que, en cobrar salaris baixos, opten per altres ocupacions més ben remunerades.
- El desconeixement d'aquesta prestació, tant de les persones dependents com del col·lectiu de professionals de serveis socials.
- L'excessiva institucionalització de les persones amb discapacitat física, les quals, amb un suport d'assistent personal molt més dotat econòmicament i amb una millora en l'accessibilitat, optarien per restar al seu domicili.

2. Els objectius que es volen assolir

L'objectiu general és facilitar la vida independent de les persones en situació de dependència i amb diversitat funcional, i aconseguir que es mantinguin en el seu entorn i domicili.

Els objectius específics que es volen assolir són:

- Incrementar el nombre de persones en situació de dependència que opten per la prestació econòmica d'assistència personal a la nostra comunitat.
- Reduir el nombre de persones en situació de dependència que es troben en centres residencials.
- Dignificar i reconèixer professionalment la figura de l'assistent personal.

3. Les possibles solucions alternatives normatives o no normatives

Opció de no fer res o mantenir la situació actual

La legislació actual ha demostrat que aquesta figura no és prou interessant per a les persones dependents, ja que no facilita la vida independent de les persones en situació de dependència i amb diversitat funcional.

La institucionalització continuarà sent, malgrat les elevades llistes d'espera, l'opció majoritàriament triada per les persones en situació de dependència greu i gran dependència.

Continuarà la precarització del sector professional del conjunt dels assistents personals.

La tria d'aquesta prestació continuarà sent "anecdòtica". Cal recordar que en la nostra comunitat, en data 31 de març de 2020, únicament hi han optat 84 persones.

Per tant, l'opció de mantenir el que tenim o no fer res suposaria:

- Aplicar el règim d'assistència personal que preveuen la Cartera de serveis socials (Decret 142/2010) i l'Ordre ASC/471/2010.
- Donar prioritat al servei públic d'atenció residencial a les persones amb dependència per sobre de la prestació econòmica d'assistència.
- Mantenir el nivell de protecció de la prestació econòmica d'assistència a les persones amb dependència.
- Continuar tenint la figura de l'assistent personal no institucionalitzada.

Alternativa que impulsa aquesta figura: opció preferida

El projecte experimental que ha motivat aquesta proposta de decret ha permès constatar que l'increment de la intensitat de suport i de l'import de la prestació, entre altres aspectes, ha permès a un elevat nombre de persones mantenir o aconseguir la total independència dels nuclis familiars dels quals provenien. Passar del projecte experimental a una consolidació d'aquesta prestació farà possible l'increment de persones que opten per aquesta prestació com a alternativa clara a la seva institucionalització o a la seva continuïtat en l'entorn familiar d'origen.

L'opció preferida és, doncs, impulsar un decret que ha de permetre:

- Prioritzar la prestació econòmica d'assistència per sobre del servei públic d'atenció residencial a les persones amb dependència.
- Ampliar el nivell de protecció de la prestació econòmica d'assistència a les persones amb dependència (en intensitat i quantia).
- Establir els requisits d'accés a la prestació d'assistència personal amb ampliació del nivell de protecció i els requisits de les entitats que han de prestar el servei.
- Establir les funcions i els requisits de formació dels assistents personals.

4. Els impactes econòmics, socials i ambientals més rellevants de les opcions considerades

Impacte social

La modificació de la prestació d'assistència personal, tal com la coneixem actualment, permetrà que més persones amb discapacitat puguin accedir, entre d'altres, a centres educatius, a una feina o a l'oci, i n'afavorirà la inclusió en el seu entorn i en la societat.

Així doncs, des del vessant social, aquest decret ha d'ajudar a implementar un canvi de paradigma, és a dir, passar d'una atenció institucionalitzada a una atenció que ajudi la persona a tenir un control de la seva vida, i, per tant, a tenir un elevat retorn social.

En facilitar a una persona amb discapacitat la possibilitat d'accedir a una feina implicarà un benefici tant per a la societat com per a les persones que en reben la prestació. A més, desenvolupar l'accés a un lloc de treball pot implicar més capacitat econòmica de les persones amb discapacitat, cosa que revertirà, al mateix temps, a reduir l'import de la prestació per part de l'Administració.

La prestació d'assistència personal implica la contractació de persones que fan aquesta tasca. La prestació econòmica d'assistència personal suposa una contractació laboral, ja sigui en el règim general o en el règim d'autònoms. La tasca que s'ha de desenvolupar no requereix estudis superiors i, per tant, incidirà en persones amb dificultats de contractació. Així doncs, l'assistent personal és una nova professió i, per tant, afavorim la creació d'un nou filó d'ocupació.

Les previsions de creixement en el nombre de professionals poden duplicar, en un any, el nombre de persones contractades, ja sigui com a autònoms o des de les entitats reconegudes, i arribar a una estimació de contractació de més 150 persones a jornada completa (estimació que s'haurà d'adaptar a les hores finals de prestació).

Aquesta prestació està directament vinculada a una contractació de l'assistent personal i, per tant, es troba totalment fora de l'economia submergida.

Impacte pressupostari

Tot i que aquest decret implicarà un increment pressupostari en la prestació econòmica d'assistència personal amb ampliació del nivell de protecció, l'increment és inferior al que pot suposar el cost d'una plaça. Així doncs, pel que fa als imports, la prestació econòmica d'assistència personal per a persones amb grau III de dependència i amb ampliació del nivell de protecció que es proposa **es planteja per un import màxim de 2.520 euros i per 140 hores/mensuals de prestació**. La prestació actual reconeguda per la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a la dependència (LAPAD) és de 715,07 euros mensuals. Tot i l'impacte addicional que suposa aquesta nova prestació amb nivell addicional de protecció, **aquest és inferior al cost que té una plaça residencial per a persones amb discapacitat, que pot ser entre els 2.864,55 euros/mes i els 3.503,91 euros/mes**.

El creixement en aquesta prestació permetrà reduir places residencials per a persones amb discapacitat. El Departament aposta clarament per la inclusió plena de les persones en situació de dependència i, si és possible, per desinstitucionalitzar-les. En aquesta línia, les prestacions que faciliten el manteniment de les persones en el seu entorn (domicili, educació, ocupació, lleure...) retornen un benefici social més gran, així com una millora del nivell de satisfacció de la persona atesa. Les places residencials per a persones amb discapacitat són un dels recursos alternatius que no s'han d'incrementar, i la prestació d'assistència personal facilitarà que, a llarg termini, es redueixin les places residencials.

Pel que fa als recursos de caràcter personal i material de les diferents administracions implicades, no suposa cap variació de la situació actual, ja que no implica contractar nou personal ni adquirir material.

Per tots aquests aspectes, considerem que aquest decret és la millor opció per avançar i per facilitar la vida independent de les persones en situació de dependència i amb discapacitat, així com per implementar la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (ONU).